

Democrație și cultură

E fervescenta activitate politică din acest început de an, puternic marcată — din perspectiva marilor obiective ale forumului comuniștilor — de lucrările celui de-al II-lea Congres al Frontului Democrației și Unității Socialiste, ale întiiului Congres al educației și învățămîntului, de alegerile de deputați de la 9 martie se află sub semnul unei tot mai largi și eficiente participări a maselor populare la conducerea societății.

Proces istoric inițiat și condus de partid, dezvoltarea democrației noastre socialiste, atribut organic al noii orinduirii, influențează toate domeniile vieții sociale, determină continue schimbări calitative în relațiile sociale, presupune continua ridicare a nivelului de cultură și instruire al maselor. Implicare conștientă în activitatea transformatoare, multilaterală, participarea neîngrădită la viața socială este expresia egalității în drepturi între toți oamenii muncii, cucerire istorică a socialismului în România.

Partidul nostru a subliniat mereu legătura obiectivă între garantarea politică, instituțională a drepturilor democratice și asigurarea condițiilor de pregătire necesare exercitării acestor drepturi. Raportul dintre cadrul instituțional al democrației și valorile umane, dintre politică și gradul de cultură al maselor se înfățișează în cele mai complexe ipostaze. Dealtfel, după cum se știe, Programul partidului prevede în mod expres că democrația socialistă se dezvoltă pe măsura ridicării gradului de pregătire și competență al oamenilor muncii, a lărgirii orizontului de cunoaștere și a creșterii nivelului lor ideologico-politic. Așa cum se știe, în anii din urmă, dialogul amplu cu masele, dezbateră publică a proiectelor de legi în cele mai diverse domenii, activizarea opiniei publice, imbinarea democrației reprezentative cu participarea directă a oamenilor muncii — ca forme de relații politice proprii unei democrații reale — s-au dovedit deosebit de fertile. Consistența vieții democratice rezidă atît în asigurarea condițiilor politico-organizatorice, instituționale, cit și în maturitatea politică și, nu în ultimă instanță, în nivelul de pregătire culturală și profesională al participanților la conducerea obștei. Participarea la conducere presupune, astfel, creșterea responsabilității sociale a fiecărui cetățean, a tuturor oamenilor muncii, deopotrivă în sensul fermității politice și caracterului constructiv al pozițiilor formulate, ca și în acela al capacității de a transpune în fapte marile decizii privind progresul patriei.

Fără îndoială că, în desfășurarea vieții democratice, participarea și competența sînt atribute inseparabile. Astăzi, mai mult ca oricînd, amploarea și complexitatea făuririi noii societăți, condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, cer prezența largă și în cunoștință de cauză a oamenilor muncii la stabilirea și înfăptuirea deciziilor, contribuția eficientă a fiecăruia la definirea și la

realizarea obiectivelor. Se înțelege că nu actul in sine al participării, ci conținutul acestei participări, capacitatea creatoare a maselor, materializată în fapte de muncă, în realizări utile societății definesc specificul democratismului nostru socialist. De aceea, ridicarea nivelului de cunoaștere al tuturor oamenilor muncii, realizarea obiectivelor programului de educație socialistă a maselor, formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste contribuie hotărâtor la creșterea gradului de participare, la elaborarea și îndeplinirea programului constructiv în care este angajată întreaga societate.

În aceste condiții, este evidentă cerința — din nou subliniată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recentul Congres al educației și învățămîntului — ca școala, toți factorii de cultură, între care se înscrie prioritar și teatrul, să aducă o contribuție mai activă la modelarea fizionomiei omului nou, cu un larg orizont de gândire, cunoaștere și înțelegere, cu o etică superioară și o bogată viață spirituală, făuritor conștient al propriului său destin, al viitorului socialist și comunist.

Ridicarea gradului de instruire a maselor și adincirea în continuare a democrației socialiste sînt, desigur, procese simultane, care se condiționează reciproc. Perfecționarea sistemului instituțional al democrației asigură condițiile în care oamenii muncii să se poată manifesta liber în sfera vieții sociale, să acumuleze noi cunoștințe și să-și îmbogățească experiența, valorificînd întreaga energie și forță creatoare în interesul lor și al societății.

Experiența României vine să confirme adevărul că societatea socialistă ridică întregul popor la activitatea de construcție conștientă a istoriei, proces care semnifică transformarea radicală a condițiilor materiale, dar și o reconstrucție spirituală a omului. Inițiativa maselor în organizarea treburilor obștești, în economie și cultură, afirmarea spiritului revoluționar în conducerea întregii vieți sociale (în de însăși esență socialismului, a cărui cultură afirmă ca valori fundamentale umanismul practic, activ, creațiile literar-artistice care servesc personalității umane multilateral dezvoltate.

Devenind tot mai mult o necesitate interioară a omului, un mod de existență individuală și colectivă, înaltul orizont de cunoaștere este și permanent izvor de creație socială. Asemenea noi realități specifice societății socialiste românești, cum sînt apropierea treptată dintre munca fizică și cea intelectuală, dintre sat și oraș, organizarea superioară a întregii activități economice, automatizarea și cibernetizarea continuă a producției sub impactul revoluției tehnico-științifice, perfecționarea relațiilor sociale, participarea conștientă a oamenilor la făurirea destinului colectiv, nu au venit și nu vin de la sine. Toate acestea presupun din partea fiecărui membru al societății o temeinică pregătire politico-ideologică, o cunoaștere profundă a legilor obiective ce guvernează dezvoltarea socială, înaltă responsabilitate morală și civică în muncă, în exercitarea îndatoririlor și drepturilor democratice, creșterea contribuției fiecăruia la progresul vieții sociale. Pornind de la aceste temeiiuri, partidul a formulat cu deplină claritate, cu deplină temei ideea că trecerea spre comunism va necesita dezvoltarea amplă a culturii, în sfera căreia intră totalitatea cunoștințelor de care dispune la un moment dat societatea și care sînt determinate de gradul dezvoltării forțelor de producție, a științei și tehnicii, a învățămîntului, literaturii, artei, mijloacelor de informare în masă. Exprimînd nivelul civilizației materiale și spirituale generale a poporului, cultura ajută pe fiecare om să înțeleagă comandamentele superioare ale istoriei.

Iată de ce, existența și acțiunea unui om cu o spiritualitate nouă, cu un larg orizont de cunoaștere și o concepție filozofico-științifică înaintată despre lume și viață, capabil să acționeze pentru depășirea oricăror dificultăți, pentru îndeplinirea societății de tip superior sînt concepute de partidul nostru ca premise ale adincirii continue a democrației socialiste, ale înaintării pe calca noii orinduirii.

Ridicarea conștiinței fiecărui membru al societății, perfecționarea participării la viața socială, întărirea răspunderii personale față de interesele generale ale colectivității apar în mod firesc drept căi ale realizării formei superioare, comuniste a conducerii societății de către mase, ale făuririi de către popor a istoriei, corespunzător propriei sale voințe. Un asemenea proces de perfecționare continuă — socială și individuală — are un caracter unitar și acționează cu forța unei necesități obiective. De aici și concluzia că prin toate mijloacele ei, cultura socialistă, zămislită în mediul fertil al vieții democratice, devine unul dintre factorii esențiali ai afirmării unei calități superioare a vieții umane. Viața politică și spirituală a societății socialiste oferă omului nu numai un univers de valori în care să se regăsească, ci și unul care să prefigureze mereu modelul chipului său viitor, cu toată bogăția, frumusețea și satisfacția angajării sociale militante.